

o vzdání se disposičního práva tímto zástavním právem, poněvadž ani tu v důsledku relativní účinnosti oné poznámky nebylo dotčeno nějaké právo oněch odporujících třetích osob knihovně oprávněných.

Vycházejí z těchto úvah usnesl se zesílený senát přes široké a povšechné znění zákona na větě v čele uvedené.

Dr. A. Hochberger.

Z finanční judikatury nejvyššího správního soudu.

Z judikatury týkající se zákona o přímých daních č. 76/1927 pokládám především za vhodné zmíniti se o nálezu z 9. VI. 1936 č. 13.469/36, který vyslovuje, že není ve shodě se zákonem ustanovení odst. 10. prov. nař. k § 9 odst. 1. zák. o př. daních stanoví-li, že pokud převyšují vydání, v zásadě odčitatelná a v odst. 7. pod lit. a) až f) ustanovení k § 9 odst. 1. uvedená vyšetřenou užitkovou hodnotu domu vlastníkem neb rodinou obývaného nebo jiným zdarma přenechaného, nelze jich odečísti od důchodu. V argumentaci vyslovuje soud mezi jiným:

Základ daně důchodové stanoví se podle jednotlivých příjmových pramenů a přesahují-li u některého z těchto pramenů výdaje dle zákona odečitatelné výši hrubého příjmu, dlužno vybývající schodek jako ztrátu odečísti od důchodu z ostatních příjmových pramenů. Po té stránce pak zákon neobsahuje žádného omezení, ani výjimky, zejména pro případ, o jaký in concreto jde, při stanovení zdanitelného důchodu u budovy, vlastníkem používané ve smyslu § 9 odst. 1.

Opak nelze dovésti ani z ustanovení § 16 odst. 2. podle něhož srážky v § 15 vyznačené jsou přípustny toliko potud, pokud nejsou ve spojitosti s důchodovými prameny, které nejsou podrobeny důchodové dani; neboť ustanovení toto se týká případu, kde určitý důchodový pramen není vůbec podroben důchodové dani, kdežto v daném případě jde o pramen zásadně i fakticky dani důchodové podléhající.

Pro advokáty je zajímavým nálezn z 27. V. 1936 č. 13.240/36, v němž se vyslovuje, že advokát — který nepřiznává důchod účetnický — může si výdaje vynaložené za klienta odečísti jen v roce, kdy byly učiněny, a nikoliv v roce, kdy mu byly klientem zapraveny po př. kdy jeho pohledávka na náhradu těchto výdajů za klientem se stala nedobytnou. Nález z 29. IX. 1936 č. 15.027/36 pak konstatuje, že ustanovení § 22 o rozdělení výtěžku na několik berních let, není možno použiti na příjem z advokacie, i když tu byla najednou zaplácena odměna za práci celé řady let.

Pro obor zvláštní daně výdělkové má dalekosáhlý význam nálezn z 2. VI. 1936 č. 13.387/36 dospívající k závěru, že stabilizační rezervu podle § 4 odst. 1. zákona č. 78/1927 o stabilizačních bilan-

eích, je vésti v evidenci fondů jako nezdaněnou. Z odůvodnění tu vyjímáme:

V daném případě jde o rezervu podle § 4 odst. 1. zák. o stabil. bilancích z 15. června 1927 č. 78 Sb. Podle ustanovení § 22. tohoto zákona přebytek povstaly podle § 4 odst. 1. není podroben zdanění; bude-li z přebytku toho zřízen rezervní fond (§§ 4 a 5) a upotřebí-li se ho k účelům, uvedeným v §§ 5 a 6 nebo při likvidaci podniku, bude s ním při vyměřování zvláštní daně výdělkové nakládáno jako s fondem zdaněným.

Podle tohoto ustanovení zákona není bilanční přebytek, povstaly podle § 4 odst. 1. novým vyšším oceněním předmětů, než jak hodnota byla vykázána v bilanci za obchodní období, jež bezprostředně předcházelo východiskovou bilancí, a upotřebený ke zřízení rezervního fondu podle § 5 odst. 1., podroben zvláštní dani výdělkové v době, kdy se dotace takto zřízeného rezervního fondu stala. Poněvadž tedy tento fond nebyl ve skutečnosti dani podroben a není zákonného ustanovení, že by v době zřízení měl pokládán býti za zdaněný, nutno jej vésti v evidenci jako fond nezdaněný. Tomu právě nasvědčují také slova druhé věty § 22, že bude — tedy v budoucnosti — s fondem nakládáno, totiž v případech taxativně tu vyjmenovaných, jak také uvádí naříkané rozhodnutí, t. j. upotřebí-li se ho v 15leté lhůtě, počínající dnem sestavení východiskové bilance ke krytí bilančních ztrát (§ 5 odst. 2.), nebo při přeměně v kapitál základní ve lhůtě uvedené v § 6 nebo konečně při likvidaci podniku. Kdyby však fondu užilo se k jinému účelu, jako k doplnění nebo k vyplácení dividendy (podílu na zisku), jak se uvádí v § 5 odst. 2., nebo ke hrazení určité ztrátové položky jako provozní výdajové položky (viz. nář., Boh. 7404), dojde v době použití tohoto fondu k dodatečnému jeho zdanění. Tomuto zdanění bylo by na závažnou, kdyby fond veden byl v evidenci jakožto fond zdaněný, neboť pak bylo by nutno předem odstraniti pravoplatné dřívější rozhodnutí úřadu, učiněné při evidenci fondu, že tento fond má pro obor zvláštní daně výdělkové povahu fondu zdaněného, což by po projití promlčecí lhůty bylo vyloučeno.

Pro obor daně domovní vyslovuje náleze z 27. VI. 1936 čís. 13.830/36 právní názor, že za přístavbu podle § 135 odst. 1. písm. b) nelze pokládati stavbu, při níž již existující místnost byla jen rozšířena o část zřízenou na dosud nezastavěné ploše. Pro řízení v domovní dani jsou důležité náleze z 27. VI. 1936 č. 13.831/36 vyslovující, že námitky proti výsledkům místní prohlídky podle § 320, jest vznésti při této prohlídce a že úřad nemá povinnost poplatníka, který nebyl prohlídce přítomen, o jejich výsledcích vyrozumívati, a dále náleze z 24. VI. 1936 č. 13.844/36, v němž se praví, že není zapotřebí, aby odhadci uvedení v § 321 odst. 1. měli zvláštní odborné znalosti, nýbrž že dostačí, aby byli vlastníky domu v obci.

Povinnosti k dani rentové týká se zásadní náleze z 20. IV. 1936

č. 22.785/33 v němž soud dospěl k závěru, že náhrada, kterou bere majitel patentu ve formě opakujících se dávek za přenechání výkonu patentu jiné osobě, podléhá — není-li přímo postižena jinou výnosovou daní — dani rentové. Soud byl tu veden těmito úvahami:

Podle prvního odstavce cit. § 172 je dani rentové podroben, kdo z majetkových předmětů nebo práv bere požitky, které nejsou již v tuzemsku po zákonu přímo postiženy pozemkovou, domovní, všeobecnou nebo zvláštní výdělkovou daní. Takové požitky jsou, podle ustanovení 2. odst. č. 6 cit. normy, zejména náhrady za přenechaný výkon oprávnění, patentů... jiným osobám. Z těchto ustanovení plyne, že dani rentové podléhá náhrada, již bere majitel patentu ve formě opakujících se dávek za přenechání výkonu patentů osobě jiné, není-li postižena přímo některou z daní výše uvedených. Vykládá-li stížnost zákon jinak, jest na omylu.

V daném případě nezůstává naříkané rozhodnutí samo ani jeho, byť ne zcela úplný intimát, jehož se stěžovateli dostalo, pochybností o tom, že žalovaný úřad vycházel ze zjištění, že jsou stran licenčních poplatků, o něž jde, veškeré tyto předpoklady splněny a také stížnost je takto pojímá, neodporujíc zjištěním těm a nepopírajíc zejména ani, že licenční poplatky, o něž jde, nejsou podrobeny některé z výše uvedených daní, ani že nejsou náhradou, jež se stěžovateli jako majiteli patentu dostává za přenechání výkonu patentu osobě jiné. Přesto má však stížnost za to, že licenční poplatky ty nepodléhají rentové dani, namítajíc, že náhrada, kterou bere autor — vynálezce sám za přenechaný výkon patentů, není rentové dani podrobena a toto své právní stanovisko opírá o předpis odst. 6. prov. nař. vydaný k § 172 odst. 2. zák. o př. d., jenž mezi příklady, které uvádí, praví, že požitky z patentů jsou pro autora zpravidla výtěžkem práce a že tedy nejsou rentové dani podrobeny.

Stížnost vychází tudíž zřejmě z právního názoru, že tímto ustanovením prov. nařízení je dosah výše podaného ustanovení § 172 odst. 2. č. 6 zák. o př. d. omezen potud, že náhrada za přenechaný výkon patentu jiným osobám nepodléhá dani rentové, pokud se dostává vynálezci patentů samotnému.

Řeše tuto námitku, nepovažoval soud za nutné, zabývat se otázkou, zda by prov. nařízení, zavádějíc omezení nároku státní pokladny na daň rentovou, jež je zákonu samotnému cizí, bylo s to se zřením k ustanovení § 55, ústavní listiny založiti poplatníku subjektivní právo stíhatelné podle § 2 zák. o s. s., ježto neshledal správným výklad, který stížnost dává uvedenému ustanovení prov. nařízení. Uvedenou větu nařízení toho nelze po názoru soudu pojímati jinak, nežli tak, že nařízení to má na mysli případ — který považuje za pravidelný — totiž případ, kdy vynálezce docílí nějakého požitku ze svého patentu tím, že patentu toho využívá svojí prací, to jest, že patentu toho sám užívá. O případ takový ale zde nejde. Proti tomu se ustanovení prov. nařízení již podle svého slovního znění nedotýká případu, kdy vynálezce do-

ciluje požitků z patentů — jak jest tomu v daném sporu — tím, že výkon patentů přenechává za opakující se licenční poplatky osobám jiným, kterýžto případ upravuje výslovně ustanovení § 172 odst. 2. č. 6 zák. o př. d.

Že je nutno na zvláštní úřední výzvu podati příznání k dani i když poplatník má zato, že příslušné dani nepodléhá, dokumentuje nále z 27. VI. 1936 č. 13.829/36 v němž vysloveno, že pořádkovou pokutu podle § 201 pro neuposlechnutí příkazu podati příznání k činžovní dani, je možno uložit i v tom případě, kdy vlastník budovy v odpověď na tuto výzvu uvedl, že se nepokládá za povinna příznání podati, poněvadž po jeho názoru je budova vyňata z daně.

Nález z 26. V. 1936 č. 13.276/36 vyslovuje, že úřad může provést dodatečný předpis dodatku na dani podle § 277 odst., 4. i v důsledku změny nazírání na povahu určité položky. K tomuto závěru přivádí soud následující úvaha:

Stížnost ovšem míní, že dodatečný předpis daní a tedy i naříkané rozhodnutí předpis ten potvrzující je nezákonným proto, poněvadž prý dodatky předepsány byly jen proto, poněvadž se změnilo subjektivní nazírání úřadů na sporné položky, jež původně při prvotním předpisu byly za odpočitatelné uznány. Stížnost zásadně právo úřadu předepsati dodatky na dani nepopírá, tvrdí však, že k předpisu takovému dojíti může jen, byl-li původní předpis objektivně nesprávný a vyšly-li dodatečně najevo faktické okolnosti poskytující důkaz o tom, že původní předpis byl objektivně příliš nízký.

Z cit. ustanovení odst. 4. § 277 však jde, že lze předepsati dodatky na dani, bylo-li původní vyměření daně nesprávné nebo vyšly-li dodatečně najevo okolnosti, z nichž jde, že původní vyměření bylo příliš nízké. Stačí tedy jedna z těchto alternativ. Úřad shledal, že vyměření bylo nesprávné, ježto při původních předpisech uznány byly za srážkové určité položky, které však dle zákona jimi nejsou, a proto dodatky předepsal resp. žalovaný úřad předpis jejich v pořadí instancí potvrdil. Předpokladem zákonným je ovšem, že původní vyměření daně bylo nesprávné, t. j. v daném případě, že položky, o které jde, nelze podle zákona při ustanovování základu daňového srážeti. Otázka ta je ovšem pak již otázkou merita.

Zásadní význam pro postavení a obranu poplatníkovu v řízení daňovém má nále z 4. IX. 1936 č. 13.973/36 stojící na stanovisku, že námitku, že dekretální výzva odporuje ustanovením zákona, nutno i v řízení před I. stolicí uplatnit již v odpovědi na tuto výzvu, jak plyne z odůvodnění:

Věcně nemůže se konečně soud zabývat ani námitkou stížnosti, že, jak stěžovatel vytýkal již v odvolání z platebního rozkazu, výzva ze 16. července 1929 neodpovídala zákonným ustanovením, byla sama o sobě vadná a nebyla tedy s to způsobiti proti stěžovateli kontumační následky. Měl-li stěžovatel za to, že výzva neod-

povídala zákonným ustanovením, měl to sdělit úřadu ve lhůtě v ní určené k odpovědi a tak omluviti, proč na výzvu neodpovídá, resp. jí nevyhovuje. To stěžovatel podle obsahu správních spisů neučinil. Nebyl proto žalovaný úřad povinen přihlédnouti k dotčené výtce odvolání a nemůže proto stěžovatel omluvu tu uplatniti teprve ve stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu (§§ 5 a 6 zák. o s. s.).

Významný je i nález z 19. VI. 1936 č. 13.558/36 v němž dovoďeno, že úřad nemusí zásadně přihlížeti k reasumované bilanci, předložené mu až po uplynutí odvolací lhůty, leč jsou-li tu dány podmínky obnovy řízení podle § 340.

Judikatura týkající se **daně z obratu** přináší celou řadu zásadních nálezů, upravujících v praxi velmi ožehavou a dosud v širším rámci neřešenou otázku ručení osob, odpovědných za správu societ, za daň z obratu. Zde bylo by především jmenovati nález z 27. V. 1936 č. 13.241/36, který dospívá k závěru, že promlčení práva uplatniti ručení osoby odpovědné za správu podle § 8 odst. 2. zák. o d. z obr. počíná uplynutím roku, v němž byla zjištěna nedobytnost daně na společnosti. Soud tu praví:

Bylo pak zkoumati, kdy nastává daňová pohledávka proti ručiteli ve smyslu § 8. Stížnost má zato, že vzniká současně s daňovou pohledávkou proti plátcovi daně, t. j. v době uvedené v §§ 11 resp. 20 cit. zák., ježto ručitelé podle § 2 odst. 2. jsou prý k placení daně solidárně zavázáni s plátcem.

Neprávem. V § 5 stanoví cit. zákon »kdo platí daň«. Vedle tohoto plátcovi daně zavazuje § 8 nadepsaný »kdo ručí za daň« určité osoby k tomu, aby vedle plátcovi (§ 5) v případech tam blíže uvedených zapravily. Z označení »ručení« proti placení dávky je patrné, že ručební povinnost je jiného rázu než povinnost platební. To je zvláště zjevno z odst. 4. § 8 zákona č. 658/19, resp. odst. 5 § 8 zákona č. 321/21, kde zákon výslovně a výhradně platební povinnost několika osob prohlašuje za ručení rukou nerozdílnou a pak ustanovení odst. 2. § 8 samotného, které praví, že veškeré osoby odpovědné za správu ručí za daň rukou nerozdílnou, nezmiňuje se však o tom, že by toto ručení bylo v poměru k plátcovi solidární.

Musí tedy ručební povinnost osob uvedených v odst. 2. § 8 býti považována za povinnost nikoliv solidární, nýbrž subsidiární, nastávající teprve tehdy, když daň u hlavního dlužníka (plátcovi daně) nemohla býti vydobyta. Tomu nasvědčuje další ustanovení zákona upravující vyměřovací řízení, které mluví jen o plátcovi daně (na příklad §§ 14, 16, 17, 19.), nikoliv též o ručiteli.

Nastává tedy ručební povinnost podle odst. 2 § 8 a tedy daňový nárok oproti ručiteli teprve tehdy, když n e m o h l a daň býti na právnické osobě (společnosti) vydobyta. Od této doby počíná pak běžeti lhůta promlčecí podle § 45 odst. 1. cit. zák.

V nálezu z 15. VI. 1936 č. 13.727/37 nalezl soud, že úřad může

uplatňovati ručení podle § 8 odst. 2 proti kterékoliv z osob, odpovědných za správu, v úvaze:

Podle ustanovení odst. 2 resp. 3 § 8 cit. zákonů ručí za daň právnické osoby všechny osoby odpovědné za správu rukou nerozdílnou. Z pojmu solidarity plyne však oprávnění úřadu, aby požadoval zaplacení na kterékoliv osobě odpovědné za správu. Toto právo vykoná úřad doručením platebního rozkazu určité osobě, kterou si vybral. Poněvadž solidarita všech osob zodpovědných za správu je stanovena zákonem, není třeba, aby úřad v platebním rozkaze vyslovoval povinnost zaplacení oproti všem osobám za správu zodpovědným a zákon také takovouto povinnost úřadu neukládá.

Nálezem z 23. VI. 1936 č. 13.858/36 vyslovil soud, že ručební povinnost osob odpovědných za správu se nevztahuje na úroky z prodlení, vycházejí z názoru, že kdyby zákon chtěl rozšířit ručení to i na úroky, musil by se o tom zvláště zmínit a že k rozšíření ručební povinnosti nemůže vésti pouhý fakt, že úroky jsou akcesoriem pohledávky.

Nález z 2. VII. 1936 č. 13.893/36 vyslovuje, že zákon neomezuje ručení osob odpovědných za správu pouze na převod podniku a nález z téhož dne č. 13.892/36 pak praví, že ručení osob odpovědných za správu není vyloučeno tím, že subjekt daně podlehl dozoru vládního komisaře.

Z ostatních nálezů je pro poplatníky významný názor vyslovený v nálezu z 26. VI. 1936 č. 13.918/36, že ustanovení § 16 o uschovávání dokladů po dobu pěti let nebrání úřadu, aby i po uplynutí této lhůty provedl vytykáací řízení.

Pro důkaz knihami má obzvláštní význam nález z 15. V. 1936 č. 12.702/36, v němž byl soud veden těmito úvahami:

Podle § 313 zák. o př. daních, jehož je podle § 47 zák. o dani z obr. č. 268/26 ve znění zákona č. 246/26 a zák. č. 181/29 Sb. použiti také na sporný případ, spočívá vyžádané spolupůsobení poplatníkovy mimo jiné v nabídce a provedení důkazů. Nestihly-li již poplatníka před tím kontumační následky, může mimo jiné podle odst. 2. č. 1 téhož paragrafu prováděti důkazy, pokud se týče žádat, aby proveden byl o určitých skutečnostech důkaz též všelikými listinami, zejména obchodními a hospodářskými knihami.

Stěžovatel, vyzván byv dekretem ze 17. listopadu 1932, aby předložil doklady, potvrzující správnost přiznání, nabídl důkaz obchodními knihami, a jde jen o to, zda byl také povinen, nabízejí důkaz ten, knihy hned úřadu předložit, či zda dostačí, žádal-li o ustanovení dne, kdy tak měl učiniti.

O tom, jak se provádí důkaz nahlížením do knih, mají zvláštní ustanovení §§ 314 až 318 zák. o př. daních, jichž je rovněž obdobně použiti dle § 47 uved. zák. o dani z obr. Paragraf 315 stanoví: »Nahlédnutí do knih provede se zpravidla v úředních místnostech vyměřovacího úřadu. Jde-li o rozsáhlé šetření nebo z jiných důvodů zvláštního zřetele hodných, může býti na návrh poplatníka nebo

ku příkazu vyměřovacího úřadu nahlédnutí do knih provedeno v obchodních místnostech nebo v poplatníkově obydlí. Den a místo provedení nahlédnutí do knih a osoby, které k tomu orgán nahlédnutí provádějící přibere, buďtež oznámeny poplatníkovi alespoň 8 dní před tím. Návrh, aby důkaz byl proveden v obchodních místnostech nebo v poplatníkově obydlí (odst. 2), podejž poplatník do 5 dnů po doručení zmíněného oznámení.« Ze souvislosti těchto ustanovení jde nepochybně, že zákon nevyžaduje, aby poplatník, nabízející důkaz nahlédnutím do obchodních knih, je již současně s nabídkou svou úřadu předložil, nýbrž naopak, že zákon tu počítá s tím, že úřad — uzná-li za vhodné nabídku přijmouti — nařídí teprve zvláštní termín ku provedení nahlédnutí a že je tedy povinností poplatníkovou, aby při tomto aktu, provádí-li se v místnostech vyměřovacího úřadu, knihy úřadu předložil.

Ale pak dostačí, chce-li poplatník k úřední výzvě prokázati správnost svých tvrzení obchodními knihami jako důkazním prostředkem, aby to úřadu oznámil a nelze z toho, že současně s nabídkou knihy nepředloží, dovozovati, že dekretální výzvě nevyhověl.

Z nálezů **poplatkových** je, pokud jde o soudní poplatky, ukázati k nálezu z 25. V. 1936 č. 13.216/36, v němž vysloveno, že kontumační rozsudek, k jehož vydání skutečně došlo, je zásadně podroben poplatku, i když byl vydán bez řádného doručení žaloby. Nález ten nedotýká se případů t. zv. podmíněných kontumačních rozsudků, kde soud, zjistí-li, že není tu řádné doručení, odepře vydání kontumačního rozsudku.

Nález z 4. VI. 1936 č. 13.352/36 vyslovuje, že byla-li straně pravoplatně uložena povinnost oznámiti vyměřovací náklady, je pro počátek promlčecí lhůty rozhodno, zda resp. kdy této své povinnosti vyhověl. Z argumentace je tu vytknouti:

Podle § 1 zák. č. 31/1878 ř. z. promlčuje se právo státu vyměřiti přímé poplatky v 5 letech a že lhůta ta počíná od konce správního roku, v němž poplatník učinil zadost své povinnosti oznámiti úřadu základy potřebné k vyměření poplatku. Nemá-li však poplatník této povinnosti oznamovací, počíná promlčení od konce roku, v němž vznikla povinnost poplatková. Z tohoto předpisu plyne jasně, že konec správního roku, v němž poplatková povinnost vznikla, je rozhodný pro určení počátku promlčecí lhůty jen tehdy, neměl-li poplatník povinnost oznámiti úřadu základy vyměřovací. Měl-li povinnost tu, pak je nepochybné, že promlčecí lhůta počíná teprve od konce roku, kdy poplatník učinil této povinnosti zadost. Ze zákona nelze také vyčísti, že, mluvě o povinnosti poplatníkově, oznámiti úřadu vyměřovací základy, má na mysli jen povinnost k tomu uloženou poplatníku pozitivní normou právní a nutno proto usouditi, že povinnost taková může poplatníku vzniknouti i z pravoplatného individuálního správního aktu, vydaného příslušným úřadem. Námitkou včas vznesenou, že takového opatření není v tom

kterém konkrétním případě třeba proto, že veškeré předpoklady pro měření poplatku jsou úřadu známy, lze za okolností zabránit jeho pravoplatnosti, nepokračovala-li však strana úspěšně tímto způsobem, nelze později vytýkati, že opatření takové je bez právního podkladu a proto též bez významu.

Z těchto úvah plynou tyto důsledky: Byla-li straně emanací příslušného úřadu uložena povinnost oznámiti základy vyměřovací a vešlo-li opatření to v moc práva, nelze více při řešení otázky promlčení s úspěchem namítati, že pro počátek promlčecí lhůty je rozhodný konec roku, v němž platební povinnost vznikla proto, že opatření toho nebylo se zřením na skutkové okolnosti případu třeba, nýbrž naopak nutno seznati, že pro počátek lhůty promlčecí je rozhodno, zda resp. kdy vyhověla strana ohlašovací povinnosti takto jí uložené.

Hromada.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y

Jiří Havelka: **Veřejnoprávní nárok na vyrovnání za utrpěné újmy.** (Zvláštní otisk z Právního Obzoru, roč. XIX/1936.)

Při projednávání novely k zákonu o nejvyšším správním soudě (č. 164/37) byla Národním shromážděním přijata m. j. také resoluce vyzývající vládu, aby předložila N. shromáždění osnovu zákona, kterou se stanoví, pokud stát ručí za škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci. Urguje se tedy provedení § 92 úst. list. Bez toho nestane se naše republika právním státem v plném slova smyslu ani státem plně demokratickým. Jaká mezera zeje dosud v našem právním řádě, je patrné z neobyčejně instruktivního článku soukr. doc. Havelky, který nám předvádí trest' názorů říšskoněmeckého právníka Gieseho: Der öffentlichrechtliche Aufopferungsanspruch (Tübingen, 1936). Giese sice také odkazuje na předpisy pozitivního práva německého, ale spíše jen proto, aby správnost svých vývodů dotvrdil, anebo aby výsledky svých úvah zařadil do psaného právního řádu. V podstatě však tu běží o zásady, které jsou vyvozeny abstrakcí ze základních principů právního řádu.

Říšskoněmecká nauka se zabývala se zálibou problémem veřejnoprávního vyrovnávání újem způsobených výkonem veřejné moci. Lze lišiti 2 hlavní skupiny: 1. újma byla jednotlivci způsobena nezákonným výkonem veřejné moci a tato nezákonnost byla buď zaviněna nebo nezaviněna, 2. újma byla způsobena jednotlivci výkonem veřejné moci, aniž by při tom byl porušen právní předpis.

Havelka podává, jak řečeno, trest' práce Gieseho. Výklady Giesovy znamenaly by v praktickém životě přiblížení státu k ideálu státu právního. Podle Gieseho nezáleží na tom, zda